

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-

Nr.

DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS LIETUVOS ORO UOSTŲ PELNO ĮMOKOS NUSTATYMO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės įmonės Lietuvos oro uostų pelno įmokos nustatymo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – nustatyti mažesnę valstybės įmonės Lietuvos oro uostų (toliau – Įmonė) pelno įmokai sumokėti skirtą pelno dalį.

Teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo (toliau – VSIĮ) 15 straipsnio 9 dalies 3 punktas.

Nutarimo projektu būtų nustatyta, kad Įmonės 2021 metais į valstybės biudžetą mokama (skirstant 2020 metų pelną) paskirstytinojo pelno įmoka yra 1 euras. Taip bus sumažinta į valstybės biudžetą mokamos pelno įmokos dalis nuo 85 procentų (4 044 510 eurų) nuo paskirstytinojo pelno iki 1 euro, kadangi Įmonė, sumokėjusi 4 044 510 eurų ar mažesnę reikšmingą pelno įmoką, taptų nemoki (iš viso 4 520 334 eurų pelnas neskirstomas ir nukeliamas į kitus metus skirstymui).

VSIĮ 15 straipsnio 5 dalies 1 punkte įtvirtinta nuostata, kad *įmonės savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija negali tvirtinti jai pateikto sprendimo dėl įmonės paskirstytinojo pelno (nuostolių) paskirstymo projekto, kuriame numatyta į valstybės biudžetą mokama įmonės pelno įmoka, jeigu įmonė yra nemoki ar po į valstybės biudžetą sumokėtos pelno įmokos taptų nemoki*. VSIĮ 15 straipsnio 9 dalies 3 punkte įtvirtinta nuostata, kad *Vyriausybė ar savivaldybės taryba jų nustatyta tvarka gali nustatyti mažesnę, negu nurodyta šio straipsnio 6 dalyje, įmonės pelno įmoką į valstybės ar savivaldybės biudžetą, jeigu sumokėjusi pelno įmoką įmonė taptų nemoki*. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – Nemokumo įstatymas)

2 straipsnio 7 dalyje juridinio asmens nemokumas apibrėžiamas kaip *juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę*.

2020 m. dėl COVID-19 sukeltos pandemijos ir suprastėjusių rezultatų Įmonė atliko turto vertės sumažėjimo testą, jo rezultatas neigiamai atsiliepė 2020 m. rezultatui. Įmonė 2020 m. dėl apskaityto turto nuvertėjimo testo rezultato patyrė 9 806 552 eurų nuostolį. Sukauptas nepaskirstytinasis pelnas 2020 m. pabaigoje siekė 4 758 247 eurus (nepaskirstytas pelnas susidarė iš prieškrizinių Įmonės veiklos metų ir jo neskirstant prasidėjus COVID-19 pandemijai, smarkiai pablogėjus Įmonės finansinei situacijai). Pelno įmoka į valstybės biudžetą mokama vadovaujantis VSIĮ 15 straipsnio 6 dalies nuostatomis. Vadovaudamasi minėto įstatymo nuostatomis pagal pasiektą nuosavo kapitalo grąžos rodiklį Įmonė turėtų sumokėti 85 procentus nuo paskirstytinojo pelno dydžio pelno įmoką, kuri sudarytų 4 044 510 eurų. Pagal šio įstatymo 15 straipsnio 12 dalį

Įmonė tokio dydžio pelno įmoką turėtų pervesti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo sprendimo paskirstyti pelną priėmimo dienos. Įmonė prognozuoja, kad dėl vis dar besitęsiančios COVID-19 pandemijos jos 2021 m. pajamų srautas, palyginti su 2019 m., vis dar bus gerokai mažesnis ir sudarys vos 47 procentus tuometinio srauto, arba 23,0 mln. eurų. Jeigu 4,0 mln. eurų pelno įmoka vis dėlto būtų numatyta patvirtintame paskirstytinojo pelno paskirstymo projekte, Įmonei tektų stabdyti šiuo metu pradėtus įgyvendinti strateginius tarptautinių oro uostų rekonstrukcijos projektus (finansuojamus ES ir NIB lėšomis) ir skolintis iš komercinių bankų apyvartinėms lėšoms, siekiant padengti einamuosius mokėjimus (darbo užmokestis, komunalinių paslaugų apmokėjimai, mokėjimai rangovams pagal sutartis).

Vertindama visus šiuo metu turimus įsipareigojimus darbuotojams, tiekėjams, finansiniams partneriams, Įmonė pateikia planuojamus piniginius srautus 2021 m.

ĮMONĖS PINIGŲ SRAUTŲ PROGNOZĖ 2021–2022 M. (tūkst. eurų)

Bendrai LOU	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	2022 1Q	2022 2Q
Likutis periodo pradžioje	4.273	9.158	5.381	8.344	4.545	(11.983)	(10.080)	(10.234)	(12.237)
Įprastinė veikla	(1.255)	(4.460)	(3.779)	(5.199)	(7.605)	(2.181)	(154)	(2.003)	(1.418)
Pagrindinės veiklos įplaukos	106	(365)	390	528	317	283	80	(1.241)	(897)
Investicinės veiklos mokėjimai	(1.361)	(4.095)	(4.169)	(5.727)	(7.922)	(2.464)	(234)	(763)	(521)
Užtikrintas finansavimas (ES, VIP)	540	683	1.547	1.400	6.020	5.125	-	-	-
ES Dotacijos	540	646	1.547	1.400	895	-	-	-	-
VIP lėšos	-	37	-	-	5.125	5.125	-	-	-
Trūkstamas finansavimas (įprastinės srautas minus užtikrintas finansavimas)	(715)	(3.777)	(2.232)	(3.799)	(1.585)	2.944	(154)	(2.003)	(1.418)
Papildomas finansavimas	5.600	-	5.195	-	(14.944)	(1.040)	-	-	(2.071)
Papildomas PLQ kilimo - tūpimo tako finansavimas	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dividendų mokėjimas	-	-	-	-	(4.044)	-	-	-	-
Gautos paskolos	5.600	-	5.300	-	-	-	-	-	-
Grąžintina/įšaldoma NIB paskola	-	-	-	-	(10.900)	-	-	-	-
SEB kreditinė linija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansiniai įsipareigojimai	-	-	(105)	-	-	(1.040)	-	-	(2.071)
Likutis pabaigoje	9.158	5.381	8.344	4.545	(11.983)	(10.080)	(10.234)	(12.237)	(15.726)

Šioje Įmonės pinigų srautų prognozėje 2021 m. spalio mėn. įtrauktas 4,0 mln. eurų pelno įmokos mokėjimas. Eilutė „Įprastinė veikla“ atspindi Įmonės rezultatą iš prognozuojamų pajamų atėmus prognozuojamas sąnaudas.

Atkreiptinas dėmesys, kad buvo vertintas ir dalinis pelno įmokos nustatymas, tačiau bet kokia reikšminga pelno įmokos suma šiuo periodu atitinkamai vestų Įmonę prie nemokumo. Iš pinigų srautų prognozės matyti, kad, skyrus 4,0 mln. eurų pelno įmokai, Įmonės pinigų trūkumas nuo lapkričio mėnesio sieks 10,1 mln. eurų ir toliau augs (skyrus mažesnę pelno įmoką atitinkamai didėtų pinigų likutis, tačiau Įmonės pinigų poreikis tvariai veiklai vykdyti yra didesnis nei pelno įmokos suma). Pažymėtina, kad, skyrus pelno įmoką Įmonei sudėtingu periodu, Įmonę finansuojančios ir potencialiai finansuosiančios finansinės organizacijos neigiamai vertintų šį faktą, Įmonės galimybės vykdyti turimus finansinius įsipareigojimus ir skolintis būtų gerokai apribotos. Atitinkamai nukentėtų Įmonės vykdoma pagrindinė ir investicinė veiklos. Pažymėtina, kad dėl besitęsiančios COVID-19 pandemijos ir krizės aviacijos sektoriuje Įmonės finansinė padėtis artimiausiu metu, kaip prognozuojama, reikšmingai negerės.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes ir Įmonės pinigų srautų prognozę 2021 m., toliau pateikiami papildomi duomenys ir argumentai, kurie patvirtina, kad Įmonė, sumokėjusi į valstybės biudžetą 4,0 mln. eurų pelno įmoką, taptų nemoki Nemokumo įstatymo prasme pagal teisės aktuose ir teismų praktikoje išskiriamus požymius:

1) Pateikti duomenys patvirtina, kad Įmonės vykdoma veikla ilguoju periodu generuos nuostolius (žr. eilutę „Likutis pabaigoje“) ir nėra perspektyvų artimiausiu laikotarpiu stabilizuoti finansinę padėtį, nes turimų turtinių prievolių nekompensuos dėl koronaviruso pandemijos sumažėjusios Įmonės pajamos 2021 m. Pagal naujausią ACI (*Airports Council International*) pateikiamą prognozę į 2019 m. lygį Europos keleivių srautai grįš 2024 m., todėl, sumokėjus pelno įmoką, Įmonė neturėtų galimybių artimiausiu laikotarpiu stabilizuoti finansinės padėties ir užtikrinti tvaraus veiklos tęstinumo.

2) Jau nuo 2021 m. spalio mėn., sumokėjus pelno įmoką, Įmonė neturės galimybių atsiskaityti su visais kreditoriais, kurių reikalavimų mokėjimų terminai jau bus suėję, t. y. su darbuotojais, paslaugų teikėjais, prekių, darbų tiekėjais, kurie tiekia prekes ir vykdo darbus ne tik

įgyvendinant Įmonės strateginius projektus, bet ir užtikrinant nuolatinę kasdienę operatyvinę veiklą. Todėl jau nuo 2021 m. spalio mėn. Įmonė sistemiškai negalės vykdyti savo turtinių prievolių Įmonės darbuotojams ir kreditoriams. Vėlavimas atsiskaityti su kreditoriais lemia riziką negauti Įmonės veiklos tęstinumui reikalingų būtinų prekių, paslaugų ar darbų.

3) Įmonė neturi galimybės sumažinti prognozuojamų Įmonės turtinių prievolių, kurios turės būti įvykdytos kreditoriams ateityje, priešingai – šios turtinės prievolės gali tik didėti:

a) nors pajamos smarkiai sumažėjo, Įmonė nuolat patiria didelius fiksuotus kaštus, susijusius su oro uosto infrastruktūros išlaikymu ir priežiūra. Įmonė įvertino visas patiriamas sąnaudas ir pagal galimybes jas mažina. Paminėtina, kad darbuotojų skaičius 2020 m. buvo sumažintas 25 procentais;

b) vėluojant atsiskaityti su kreditoriais, patiriamos sąnaudos tik didės, nes bus pradami skaičiuoti sutartyse numatyti delspinigiai;

c) svarbu pažymėti, kad iš turimų apyvartinių lėšų Įmonė negalėtų sumokėti į valstybės biudžetą 4,0 mln. eurų pelno įmokos už 2020 m. Atsižvelgdamos į finansines aplinkybes ir remdamosi Įmonės derybomis su kredito institucijomis, kredito institucijos nesuteiktų Įmonei paskolos, kuri būtų skirta pelno įmokai sumokėti;

d) dalis Įmonės vykdomų projektų yra iš dalies finansuojami Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų lėšomis, todėl, nevykdydama šių projektų, Įmonė negautų jau numatytų ES lėšų ir prarastų galimybę baigti įgyvendinti strateginius projektus, tokius kaip Palangos oro uosto kilimo ir tūpimo tako rekonstrukcija (perkeliant darbus į 2022–2023 m.), investicijos į Vilniaus oro uosto infrastruktūrą (darbus perkeliant į 2022–2023 m. ir papildomai patiriant „projekto užšaldymo“ kaštus), taip pat turėtų būti atšaukiama naujojo Vilniaus terminalo statyba ir kt. Šiuos projektus tektų stabdyti ar net svarstyti darbų nutraukimą, kas nulemtų būtinybę grąžinti ES lėšas. Nusprendus skirti pelno įmokos mokėjimą, turėtų būti grąžinamos arba įšaldomos 10,9 mln. eurų Šiaurės investicijų banko (NIB) paskolos lėšos;

e) Įmonės valdomų oro uostų veikla negali būti stabdoma, nes iš visų Įmonės valdomų oro uostų jau vyksta reguliarieji keleivių ir krovinių skrydžiai. Įmonės valdomi oro uostai yra Lietuvos transporto mazgas, pro kurį gali būti efektyviausiai ir operatyviausiai pristatomi skubūs Lietuvos Respublikai reikalingi kroviniai, skirti kovai su koronavirusu. Be to, investicijos į šalies susisiekimo oru su tikslinėmis šalimis gerinimą yra laikomas kaip vienas iš šalies prioritetų.

4) Pažymėtina, kad šios pinigų srautų prognozės pateikiamos jau įvertinus papildomus galimus finansavimo šaltinius, t. y. numatytą papildomą finansavimą Palangos oro uosto kilimo ir tūpimo takui rekonstruoti.

5) Įmonė neturi turto, kuris būtų pakankamas kreditorių finansiniams reikalavimams patenkinti. Pažymime, kad didžioji dalis Įmonės valdomo turto priklauso valstybei išimtinę nuosavybės teise (Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme numatyta, kad oro uostų infrastruktūra ir tarptautinių oro uostų žemė yra valstybės nuosavybė). Turta, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas 2020 m. pabaigoje sudarė 93 276 021 eurą. Be to, tarptautiniuose Vilniaus, Kauno, Palangos oro uostuose esantys oro uostai yra laikomi nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę reikšmę turinčia infrastruktūra, kurios disponavimui yra taikomi ribojimai. Įvertinus šiuos disponavimo turtu ribojimus, net teoriškai Įmonė negalėtų padengti visų kreditorių reikalavimų savo valdomu turtu, kuris galėtų būti perleidžiamas privatiems asmenims (jeigu Įmonei būtų inicijuojama nemokumo procedūra, vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 647 straipsniu, valstybės įmonei neturint turto, iš kurio galima išieškoti, išieškotojų reikalavimai tenkinami iš valstybės biudžeto, bet ne daugiau, negu yra valstybės įmonės patikėjimo teise valdomo turto, į kurį negalima nukreipti išieškojimo, vertė). Bet kuriuo atveju visas Įmonės valdomas turtas nuosavybės teise priklauso valstybei, o Įmonė jį valdo patikėjimo teise. Todėl bet kokio Įmonės turto perleidimui privatiems asmenims turėtų būti taikoma speciali procedūra, nesudaranti prielaidų už gautas lėšas laiku atsiskaityti su Įmonės kreditoriais. Įmonės kreditorių reikalavimai turėtų būti dengiami Įmonės apyvartinėmis lėšomis, kurių pakankamo srauto Įmonė negalės užtikrinti, jeigu turės pareigą į valstybės biudžetą sumokėti 4,0 mln. eurų pelno įmoką už 2020 m.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, matyti, kad, Įmonei sumokėjus 4,0 mln. eurų pelno įmoką ir esant kitoms nurodytoms aplinkybėms, jau 2021 m. spalio mėn. Įmonės pinigų srautai taps neigiami ir Įmonė susidurs su likvidumo problemomis, t. y. taps nemoki. Atkreipiame dėmesį, kad visi Įmonės valdomi oro uostai yra valdomi Įmonės kaip vieno juridinio asmens, todėl, Įmonės kreditoriams inicijavus Įmonės nemokumo procedūrą, kiltų rizika, kad Lietuvoje bent laikinai gali nelikti nė vieno tarptautinio oro uosto, kuris būtų tinkamas reguliariems civiliniams keleiviniams ir kroviniams skrydžiams vykdyti.

Įvertinę pateiktus duomenis ir nurodytas aplinkybes, teikiame Nutarimo projektą, kuriuo numatoma, kad tvirtinant valstybės įmonės Lietuvos oro uostų 2020 m. finansinę atskaitomybę į valstybės biudžetą mokėtina suma būtų sumažinta nuo 85 procentų nuo paskirstytinojo pelno iki 1 euro.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Papildomų lėšų Nutarimo projektui įgyvendinti nereikės.

Priėmus nutarimą, į valstybės biudžetą nebus pervesta 4 044 509 eurai pajamų. Teigiamos pasekmės – bus užtikrintas tvarus Įmonės veiklos tęstinumas ir išvengta rizikos Įmonei tapti nemokia po pelno įmokos sumokėjimo į valstybės biudžetą.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir VŠĮ Valdymo koordinavimo centrui. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija ir VŠĮ Valdymo koordinavimo centras Nutarimo projektui pastabų neturėjo, į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabas atsižvelgta.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje. Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

Teikiamą nutarimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Valstybės turto ir įmonių valdymo skyriaus (skyriaus vedėja Roma Andruskevičienė, tel. (8 5) 239 3917, el. p. roma.andruskeviciene@sumin.lt) vyriausiasis specialistas Artūras Kuprijanas (tel. (8 5) 239 3803, el. p. arturas.kuprijanas@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įmonės 2020 m. pelno (nuostolių) paskirstymo projektas, 1 lapas.
3. Įmonės 2020 m. audituoto finansinių ataskaitų rinkinio kopija, 140 lapų.
4. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 5 lapai.

Susisiekimo ministras

Marius Skuodis

